

Utvärdering av projektet EQUIP

Slutrapport september 2014

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Språngutveckling

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning.....	2
Inledning.....	4
Bakgrund	4
Syfte.....	4
Utvärderingens metod.....	4
Projektets mål	5
Projektets delmål:	5
Målgrupp	6
Syfte och mål.....	6
Projektets genomförande	7
Projektorganisation	7
Projektgrupp	7
Styrgrupp	7
Utbildare.....	7
Mobiliseringsfas.....	7
Genomförandefas	8
Deltagarna	8
Verksamheten i projektet.....	9
Transnationell verksamhet.....	10
Avslut.....	10
Samhällsekonomiskt perspektiv	11
Projektets måluppfyllelse och effekter	12
Individnivå	12
Organisationsnivå.....	13
Nätverksnivå	14
Transnationellnivå.....	15
Samverkan och Strategisk påverkan	15
Tillgänglighet och jämställdhet.....	16
Uppnådda mervärden i projektet:	16
Lärdomar för framtiden.....	18

Sammanfattning

EQUIP – att utrusta människor att komma närmare arbetsmarknaden, är ett projekt med Frälsningsarméns Bistånd (FAB) som projektägare och arbetet har skett i samverkan med PAS-gruppen (Praktik och arbete i samverkan) inom Västerås stad samt Arbetsförmedlingen (Af). Projektet startade januari 2012 och avslutades i juni 2014. Projektet är delvis finansierat av Europeiska socialfonden (ESF) och utvärderingen har genomförts med utgångspunkt i de riktlinjer som gäller för ESF-projekt.

Språngutveckling har haft i uppdrag att utvärdera projektet. Det har varit en löpande kontakt med projektledningen och vi har varit adjungerade till styrgruppen och har deltagit i de flesta styrgruppsmöten. Intervjuer har genomförts med styrgruppen och projektledningen samt knappt hälften av deltagarna. Under projektet har också lämnats en kort rapport i april 2013 och en delrapport i december 2013. Detta är utvärderarens slutrapport.

Syftet med projektet är att med fokus på individens behov och egen förmåga kombinera praktik och lärande på samma plats för att skapa ett utvecklande arbetssätt som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden får bättre förutsättningar att komma närmare arbetslivet. Detta uppnås genom att erbjuda personerna individuellt anpassade utbildningar, transnationella erfarenheter, arbetsmarknadskunskap, individuellt stöd och möjligheter för personlig utveckling under sin arbetsträning på FAB. Totalt har projektet haft 135 deltagare, där 36 personer har gått vidare till anställning, 14 personer studerar och 9 stycken har slussats till andra kompetenshöjande aktiviteter eller för dem mer anpassade aktiviteter.

I samband med starten har deltagarna tillsammans med arbetsrehabiliteraren gjort en individuell handlingsplan. Det har kontinuerligt erbjudits utbildningar, studiebesök, friskvård och andra prova på aktiviteter för alla deltagare. Under hela projekttiden har genomförts tillfällen i arbetsmarknadskunskap samt kring hälsa, hygien och personlig utveckling. Det framkom önskemål från deltagarna om datautbildning, vilket sedan kunde starta. Den transnationella verksamheten har funnits under hela projekttiden och målet var att deltagarna skulle få utvecklingsmöjligheter och erfarenheter utanför Sverige som ett led i den personliga utvecklingen. Fyra resor har genomförts till Riga och Frälsningsarméns arbete där, med totalt har 22st deltagare. Dessa resor har haft mycket stor betydelse både för individerna och för gruppen som helhet vilket framkommer både i intervjuerna med deltagarna och i den interna utvärderingen.

Projektet har ett stort antal mål på individnivå, organisationsnivå, nätverksnivå, transnationellt, inom samverkan och strategisk påverkan samt tillgänglighet och jämställdhet. Följande av målen är uppfyllda, vilket är merparten:

- Deltagarna i projektet lyckas komma i arbete eller studier, eller upplever själva att de har kommit närmare arbetsmarknaden.
- Deltagarna i projektet visar positiva resultat när det gäller motivation, välmående, kompetensutveckling och personlig utveckling.

- Projektidén har tillämpats i FA:s verksamhet i Sala.
- Genom ökad kunskap i jämställdhet och tillgänglighet har en positiv arbetsplats skapats där alla får bra bemötande och samma förutsättningar för utveckling.
- Ett bredare, närmare och starkare samarbete inom privat och offentlig sektor har byggts upp för att tillsammans kunna utarbeta nya metoder och effektivare strukturer med större möjligheter.
- Projektets övergripande mål på individnivå är att införa insatser som utvecklar och bygger upp män och kvinnor för att de ska bli säkrare i sig själva och mer attraktiva för arbetsmarknaden. Målet är att motivera män och kvinnor att ta eget initiativ och ansvar för sin situation efter projektets slut.
- Mervärdet att testa nya metoder genom att varva praktik och utbildning i olika former och på samma plats samt att arbeta med hela individen (både genom sysselsättning /praktik och genom personlig utveckling), är uppfyllt.

Målen inom samverkan och strategisk påverkan är delvis uppfyllda då dessa har ett större mål och tidsperspektiv än det som ryms inom projektet. Det är inte heller möjligt att bedöma vilka påverkan som skett på de externa samverkansparterna. Även målet inom tillgänglighet är uppfyllt inom projektets ram men att påverkan på arbetslivet i stort sträcker sig långt utanför projektets uppdrag.

Målet på transnationell nivå är delvis uppfyllt då arbetet har haft stor betydelse på individ och gruppnivå inom FAB, men huruvida resorna till Riga, och Pernu, deltagande i konferensen och studiebesöket av Cistor har gett ny förståelse och nya strategier samt gemensamma analyser är inte möjligt att bedöma.

Efter projektets avslut kommer verksamheten inom FAB bistånd att fortsätta i mindre omfattning, med färre deltagare och med mindre möjlighet att ge individuellt stödet då arbetsrehabiliteraren inte finns kvar i organisationen eftersom finansiering av tjänsten saknas. Trots att det under våren skedde ett intensivt arbete av projektledaren för att säkra finansieringen av en fortsatt verksamhet. De utbildningar som kommer att erbjudas är de som kan arrangeras utan kostnad t.ex. med interna resurser inom Frälsningsarmén.

Metoden som FAB har testat och utvecklat inom projektets ram, att med en kombination av personlig utveckling och praktik som är sammanhållet både organisatoriskt och lokalmässigt där det mycket tydligt är individen som är i fokus, fungerar mycket väl och kan med fördel inspirera andra arbetsmarknadsaktörer.

Inledning

Bakgrund

EQUIP – att utrusta människor att komma närmare arbetsmarknaden, är ett projekt med Frälsningsarméns Bistånd (FAB) som projektägare och arbetet har skett i samverkan med PAS-gruppen (Praktik och arbete i samverkan) inom Västerås stad samt Arbetsförmedlingen (Af). Projektet startade januari 2012 och avslutades i juni 2014. Metoden har också testats inom Frälsningsarméns verksamhet i Sala under en period i projektet.

Vi som utvärderare har följt projektet EQUIP sedan start och återkommande haft kontakt med projektledningen och styrgruppen samt intervjuat deltagare. En utvärderingsplan togs fram hösten 2012, baserat både på projektets behov och på riktlinjerna för utvärdering av projekt delfinansierade av ESF rådet. Under projektet har också lämnats en kort rapport i april 2013 och en delrapport i december 2013. Detta är utvärderarens slutrapport.

Syfte

Syftet med slutrapporten är att följa upp i vilken utsträckning projektets mål uppnåtts och samla delar av projektledningen lärdomar för framtida projekt. Utvärderingen ska även belysa på vilket sätt projektet bidragit till utveckling av metoder för liknande arbetsmarknadsåtgärder nationellt.

Utvärderingens metod

Utvärderingen grundas på de riktlinjer som finns i dokumentet ”Handledning för uppföljning och utvärdering inom Socialfondsprojekt” vilket innebär att utvärderaren följt projektet under hela projekttiden och fokus har varit en lärande utvärdering.

Det har varit en löpande kontakt med projektledningen och vi har varit adjungerade till styrgruppen och har deltagit i de flesta styrgruppsmöten. Intervjuer har genomförts med styrgruppen och projektledningen samt ett antal deltagare. De flesta deltagare bjöds in att delta i en gruppintervju. Dessa var uppdelat mellan de tre olika grupperna av deltagare, anställda, från Af och från PAS. Dessutom har en intervju gjorts med kontaktpersonen på Arbetsförmedlingen. Dessa intervjuer låg till grund för dels en kort rapport i april 2013 dels den delrapport som överlämnades i december 2013. Motsvarande intervjuer har också genomförts under sen våren 2014 inför denna slutrapport. Totalt har vi intervjuat 55 deltagare, vilket motsvarar 41 % av deltagarna. Under våren 2014 deltog även två personer från PAS-gruppen som varit delaktiga i arbetet under projekttiden, i intervjun med projektgruppen.

Vi deltog i projektets spridningsseminarium i juni 2014. Inför spridningsseminariet togs även fram en samhällsekonomisk analys baserad på typfall för att även redovisa effekter av projektets arbete utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Slutrapporten har tagits fram under sommaren 2014 för att ta del av sammanställningar i slutet av projektperioden.

Projektets mål

Projektet har ett antal mål med olika tidshorisont och perspektiv.

De övergripande målen, vilka ska uppnås på längre sikt än direkt efter projektavslut är följande:

- Män och kvinnor ska utvecklas och byggas upp för att de ska bli säkrare i sig själva och mer attraktiva på arbetsmarknaden. De ska känna sig motiverade att ta eget initiativ och ansvar för sin arbetssituation.
- Lyckade resultat och arbetssätt ska implementeras och spridas i FAB:s ordinarie verksamhet efter projektets slut. Samt på flera arbetsplatser inom FA; vilket kommer att leda till lärande och utveckling i hela organisationen.
- Alla involverade parter ska kunna använda sina resurser, kunskaper och erfarenheter för att tillsammans bidra till en större förändring, både när det gäller enskilda individer och samhället.
- Transnationellt utbyte ska leda till prövning eller överföring av nya metoder och idéer, förändring och förbättring av befintliga arbetssätt. Större kunskap inom problemområden kommer att leda till större möjlighet för anpassning och påverkan inom respektive organisation och land.

Projektets delmål:

Individnivå

- Deltagarna i projektet lyckas komma i arbete eller studier, eller upplever själva att de har kommit närmare arbetsmarknaden.
- Deltagarna i projektet visar positiva resultat när det gäller motivation, välmående, kompetensutveckling och personlig utveckling.

Organisationsnivå

- Projektiden har tillämpats i FA:s verksamhet i Sala.
- Genom ökad kunskap i jämställdhet och tillgänglighet har en positiv arbetsplats skapats där alla får bra bemötande och samma förutsättningar för utveckling.

Nätverksnivå

- De involverade aktörerna har fått bättre förståelse för målgruppen, dess behov och möjligheter.
- Ett bredare, närmare och starkare samarbete inom privat och offentlig sektor har byggts upp för att tillsammans kunna utarbeta nya metoder och effektivare strukturer med större möjligheter.

Transnationellnivå

- Mötet och kunskapsutbytet mellan samarbetspartner i olika länder har bidragit till:
- Nya insikter om arbetslöshetsproblematiken i Sverige och i andra länder.
- Ny förståelse och nya strategier när det gäller problemhantering och insatser, samt en utvidgad problemuppfattning.

- En gemensam grund som har möjliggjort gemensamma analyser och kartläggningar.

Programkriterier

Även de två programkriterierna, *samverkan* och *strategisk påverkan*, vilka är en del av förväntade mervärden efter projektets avslut, ska belysas i rapporten.

Målet med samverkan är att alla parter i projektet; FAB, Af och PAS, ska kunna använda sina resurser, kunskaper och erfarenheter för att tillsammans bidra till en större förändring både när det gäller enskilda individer och samhället. En del i samverkan är även att utveckla samarbetet med olika företag vilket kan bidra till bättre matchning mellan arbete och individer. Vad gäller den strategiska påverkan är målet att involvera så många viktiga parter som möjligt inom privat, offentlig och ideellsektor och påverka aktörer till fortsatt utveckling efter projektet. Denna påverkan kan beskrivas som intern påverkan inom FAB, regional spridning inom Frälsningsarmén, påverkan inom Af och PAS-gruppen samt transnationell påverkan.

Målgrupp

Största gruppen deltagare är personer mellan 25-54 år med speciellt fokus på unga som har svårighet att komma i arbete. Även personer i åldersgruppen 55-64 år ingår i målgruppen där andra behov och motivation för utveckling kan finnas. Alla deltagare var helt arbetslösa sedan minst ett år.

Projektet beräknade ca 70 personer per år, med en jämn könsfördelning (40-60%) samt att platserna fördelas mellan PAS-gruppen (20 platser) och Af (15 platser) samt 12 anställda med lönebidrag. Till detta beräknades 8 deltagare i Sala fördelat på praktikanter och anställda med lönebidrag. Målet var totalt 140 deltagare under hela projektperioden.

Syfte och mål

Syftet med projektet är att med fokus på individens behov och egen förmåga kombinera praktik och lärande på samma plats för att skapa ett utvecklande arbetssätt som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden får bättre förutsättningar att komma närmare arbetslivet. Detta uppnås genom att erbjuda personerna individuellt anpassade utbildningar, transnationella erfarenheter, arbetsmarknadskunskap, individuellt stöd och möjligheter för personlig utveckling under sin arbetsträning på FAB.

Syftet beskrivs också att projektet ska testa och utveckla ett nytt koncept med en kombination av personlig utveckling och praktik som är sammanhållet både organisatoriskt och lokalmässigt där det mycket tydligt är individen som är i fokus.

Projektets genomförande

Projektorganisation

Projektgrupp

Projektgrupp bestående av projektledare, projektassistent/ekonom, arbetsrehabiliterare och från våren 2013 även den nyanställda arbetsledaren. Denna grupp har haft en mycket operativ funktion där de vardagliga praktiska besluten fattats så som aktiviteter, schema och administration. Projektgruppen har träffats ungefär en gång per vecka. I september 2013 fick projektassistenten andra arbetsuppgifter inom Frälsningsarmén och den ekonomiska redovisningen hanterades därefter av dels en korttidsanställd ekonom och sedan interna resurser inom Frälsningsarmén.

En 50% administrativ resurs anställdes, en tidigare projektdeltagare, under slutfasen av projektet.

Styrgrupp

Styrgruppens uppdrag har varit en mer övergripande beslutsroll med deltagare från alla parter som har direkt påverkan på projektet. I styrgruppen har ingått projektledaren, projektassistenten samt representant från Västerås stad och representant från Arbetsförmedlingen. Därtill har arbetsrehabiliteraren samt utvärderaren varit adjungerad. Så länge verksamheten pågick i Sala deltog även den ansvarige för den verksamheten i styrgruppens möten. Representanten för Västerås stad och Arbetsförmedlingen har ändrats under projekttiden då arbetsuppgifterna har förändrats för dessa personer.

Deltagandet på styrgruppens möten har varierat över tiden, men engagemanget har varit stort hos de som varit närvarande.

Utbildare

Ett antal utbildare har engagerats för olika insatser. Antalet utbildningar och föreläsningar har justerats under projekttiden där de personer som har fungerat bra tillsammans med gruppen har återkommit. Utbildaren inom hälsa har varit mycket uppskattad och har återkommit under hela projekt tiden.

Mobiliseringsfas

Under mobiliseringsfasen sattes en ny anpassad organisation på FAB då projektet innebar en del förändringar i den ordinarie verksamheten med nya aktiviteter som utbildning, friskvård och studiebesök även för befintlig personal. Personalen delades in i mindre grupper med ansvar för olika områden och arbetsuppgifter plus att det skapades en ”faddergrupp” för att på ett bra sätt ta emot nya deltagare.

Ett stort antal kontakter togs med företag för samarbete kring praktikplatser och studiebesök.

Under mobiliseringsfasen beslutades också att anställa en socionom med inriktning arbetsrehabilitering som skulle kunna följa och stötta deltagarna kontinuerligt istället för att köpa

dess tjänster externt. En person inom PAS-gruppen arbetade halvtid i projektet med kontakten med deltagarna från PAS.

Under mobiliseringen genomfördes möten på Arbetsförmedlingen med möjliga deltagare för att informera om EQUIP. Det har också varit kontinuerliga kontakter med PAS-gruppen för att tydliggöra projektets inriktning.

Resor genomfördes till Riga för att förankra och planera kommande transnationella verksamhet. Därtill togs kontakt med ytterligare en intresserad aktör, organisationen Cistor i Polen.

Genomförandefas

Projektets genomförandefas startade 3 september 2012 efter en viss förlängning av mobiliseringsfasen, och avslutades 30 juni 2014.

Deltagarna

Det har varit ett kontinuerligt intag av nya deltagare, förutom just i projektstarten då en större grupp från Af började samtidigt.

Deltagare i projektet är tre grupper, anställda på FAB, deltagare från Af samt deltagare från PAS-gruppen i kommunen. Den planerade fördelningen var 15 anställda, 15 deltagare från Af samt 20 deltagare från PAS-gruppen. Därtill 8 deltagare i Sala. Målet var totalt 140 personer under hela projekttiden. Under i praktiken hela projekttiden har inte platserna från PAS-gruppen fyllts, mycket på grund av omorganisationer inom kommunen vilket påverkat socialtjänstens arbete att placera deltagare i olika verksamheter. I vissa mån har fler deltagare kunnat antas från Af istället.

Deltagarna från Af hade en fast tid på sex månaders deltagande i projektet. För deltagarna från PAS gjordes en individuell planering, utifrån den personens behov och utveckling, hur lång tid de deltog i projektet.

Totalt har projektet haft 135 deltagare, där 36 personer har gått vidare till anställning, 14 personer studerar och 9 stycken har slussats till andra kompetenshöjande aktiviteter eller för dem mer anpassade aktiviteter.

Detta fördelar sig mellan grupperna på följande sätt:

Anställda – 2 personer i anställning med lönebidrag

PAS – 8 personer i anställningar med stöd, 8 personer i studier

Af – 26 personer i anställning, 6 personer i studier.

Vad personalen i projektet konstaterat i samband med den individuella kartläggningen och uppföljningen är att en stor majoritet av deltagarna som kommer från arbetsförmedlingen har någon slags hinder eller svårighet som gör det svårt för dem att söka, få och behålla ett arbete så som fysiska skador, neuropsykiatriska hinder, missbruksproblematik. Sannolikt skulle dessa individer behöva en mer anpassad handlingsplan även efter deras avslut i projektet.

Åldern på deltagarna fördelar sig mellan 25 och 64 år, med en snittålder på 46 år. Vad som kan noteras är att deltagarna som hänvisades till projektet från Af har en betydligt högre snittålder, 50

år, jämfört med gruppen från PAS, 39 år. Detta påtalades för Af halvvägs in i projektet då projektets fokus egentligen var yngre personer.

Av dessa 135 deltagare är 86 st män och 49 st kvinnor, vilket ger en 64 % män och 36 % kvinnor. I planeringen och målet var en jämn könsfördelning inom ramen 60/40 %. Efter projektets första år var skillnaden i fördelning betydligt större vilket påtalades både för kontakterna både på Af och PAS vilka är de som kan påverka rekryteringen.

Verksamheten i projektet

I samband med starten har deltagarna tillsammans med arbetsrehabiliteraren gjort en individuell handlingsplan och även fyllt i den självskattningsenkät om bl.a. det egna måendet som projektet tagit fram. Deltagaren har också fått en introduktion och genomgång om verksamheten i stort och sedan en placering i en arbetsgrupp med en eller flera arbetsuppgifter inom FAB. Målet var att deltagarna skulle svara på motsvarande självskattningsenkät i slutet av deltagarperioden också för att följa upp eventuella förändringar hos individerna. Detta skedde inte alltid t.ex. om deltagaren var ute på praktik. Ofta fick ifyllandet av enkäten göras muntligt tillsammans med arbetsrehabiliteraren.

Det har kontinuerligt erbjudits utbildningar, studiebesök, friskvård och andra prova på aktiviteter för alla deltagare. Antalet utbildningstillfällen har minskats jämfört med den ursprungliga planeringen då det var nödvändigt att anpassa upplägget till deltagarnas behov och möjlighet att tillgodogöra sig innehållet. Det fanns behov av tid att smälta innehåll och intryck mellan tillfällena. Under hela projekttiden har genomförts tillfällen i arbetsmarknadskunskap vilket en konsult från Proffice genomfört. En föreläsare har återkommit under hela projekttiden och pratat om hälsa, hygien och personlig utveckling. Båda dessa utbildningar har varit mycket uppskattade. Utbildning i ekonomi har återkommit under projektet på lite olika sätt, "Budget och Skuld" från Västerås stad återkom ett antal gånger. Det fanns också behov av ökad kunskap kring pensionssystemet i gruppen vilket tillgodosågs. Det framkom önskemål från deltagarna om datautbildning, vilket kunde starta under våren 2013 och har sedan pågått resten av projekttiden. Data utbildningen har dessutom kunnat erbjudas på olika nivåer utifrån deltagarnas tidigare kunskaper. Då flera av deltagarna hade påtaglig smärta erbjöds under våren 2013 en kurs i att hantera sin smärta tillsammans med en sjukgymnast.

Under projektet uppmärksammandes att deltagare upplevde en negativ jargong bl.a. vad som uppfattas som manliga och kvinnliga arbetsuppgifter. Under hösten 2013 genomfördes seminarier och samtal kring härskartekniker och attityder till varandra, vilket också togs upp vid olika personalsamlingar. Under våren 2014 genomfördes sedan en obligatorisk utbildning för alla kring jämställdhet, jämlikhet och vad som är "normalt"?

Ett antal prova-på-aktiviteter har genomförts, ofta på förslag från deltagarna, som bowling, matlagning, stenslipning och bokcirkel. En gång per vecka har det varit tid för friskvård efter eget val där kostnader för gymkort har tagits i projektet.

Studiebesök har genomförts hos olika arbetsgivare under hela projekttiden, både enskilt och i grupp. I några fall har dessa besök sedan lett till en praktikplats. Utifrån deltagarnas individuella

önskemål och förmåga har totalt 20 deltagare haft en kortare eller längre praktikplats. I några fall har detta sedan resulterat i att personen erbjudits anställning.

Tanken med utformandet av verksamheten var även att deltagarna i projektet skulle uppleva FAB som en arbetsplats. Det var olika arbetsgrupper och ansvarsområden och det personen var efterfrågad och förväntades komma i tid etc. Ett antal deltagare var utsedda till faddrar för nya deltagare och en grupp, EQUIP-gruppen, hade ansvar för att t.ex. arrangera prova-på-aktiviteterna. En deltagare hade uppdraget att skapa EQUIP News som var ett nyhetsbrev om verksamheten och som kom ut sex gånger. Det genomfördes också regelbundna personalmöten med alla deltagare med både information om verksamheten och om projektet. Ett visuellt tydligt sätt som kommunicerade utvecklingen i projektet var ett antal cylindrar med olika färg på kulor som visade hur många som fått arbete etc. det var en glädje när en deltagare fick lägga ner sin kula i cylindern.

Arbetsuppgifterna inom FAB handlar på olika sätt om att återvinna och återbruka material som sedan skickas i biståndssändningar till olika delar av världen. Det är både uppgifter som att sortera inlämnade kläder, att göra utsorterat sjukhusmaterial som rollatorer och sängar funktionsdugliga, att demontera elektronik skrot och att sticka babypaket. Varje dag serveras också lunch till ett lågt pris, som köksansvarig tillagar på plats.

Transnationell verksamhet

Målet med den transnationella verksamheten var att deltagarna skulle få utvecklingsmöjligheter och erfarenheter utanför Sverige som ett led i den personliga utvecklingen. Under projekttiden har fyra resor genomförts till Riga och Frälsningsarmén arbete där, totalt har 22 deltagare deltagit i dessa resor. Att detta har haft mycket stor betydelse både för individerna och för gruppen som helhet framkommer både i intervjuerna med deltagarna och i den interna utvärderingen. Deltagare säger i intervjun: ”*Det känns bra att göra något för andra*” och att resan varit det bästa med hela tiden.

Deltagarna har berättat om sina upplevelser och intryck vilket har ökat intresset från övriga. Det går att tydligt se att deltagarna själva har spridit både intresse och väckt nyfikenhet. För individerna så har resan gett nya perspektiv på sin egen situation och att mycket konkret och tydligt se att arbetet hemma är till nytta. Det går även att se resultat som en bättre självkänsla av att uppleva att vara en positiv kraft för andra människor.

I november 2013 kom organisationen Cistor från Polen på ett studiebesök vilket gav ökade kunskaper om en liknande om än större verksamhet. Ett annat transnationellt utbyte som bidragit till fler kontakter och erfarenheter till projektet är den resa till Pernu i Estland som projektledaren hade möjlighet att delta i vilket kan skapa möjlighet till fortsatt utbyte efter projektet är slut.

Avslut

Projektet avslutades sista juni 2014 och under våren skedde ett intensivt arbete av projektledaren för att säkra finansieringen av en fortsatt verksamhet. Efter sommaren kommer verksamheten inom FAB bistånd att fortsätta i mindre omfattning, med färre deltagare och med mindre möjlighet att ge individuellt stödet då arbetsrehabiliteraren inte finns kvar i organisationen eftersom finansiering av tjänsten saknas. De utbildningar som kommer att erbjudas är de som kan

arrangeras utan kostnad t.ex. med interna resurser inom Frälsningsarmén. Ansvar för att avsluta projektet administrativt och ekonomiskt är projektledarens.

Samhällsekonomiskt perspektiv

En mindre samhällsekonomisk utvärdering togs fram inför spridningsseminariet i juni 2014. Utvärderingen grundar sig på ett antal typfall som gemensamt togs fram för att på det sättet ge ytterligare ett perspektiv på den verksamhet projektet har bedrivit. Det samhällsekonomiska perspektivet beskriver hur en viss åtgärd, eller verksamhet, har påverkat samhället som helhet. Men det lyfter även fram hur samhällets olika aktörer, inklusive deltagarna, påverkats utifrån de ekonomiska effekter verksamheten ger. Detta perspektiv gör också en beräkning av ekonomiska effekter på 1 år och 5 år.

Genom att göra den samhällsekonomiska nyttan mer synlig kan det bidra till diskussionen hur finansieringen av liknande verksamheter som detta kan se ut efter projektens slut. Denna samhällsekonomiska utvärdering ger ett kompletterande perspektiv till den kvalitativa utvärdering som följt projektet. En fullständig redovisning av den samhällsekonomiska utvärderingen finns i rapporten ”En samhällsekonomisk beräkning av projektet EQUIP med utgångspunkt från typfall” av Jonas Huldt, Payoff.

Ett årligt utanförskap kostar samhället i genomsnitt 600 000 kr per person vilket rent ekonomiskt kan sättas i relation till kostnaden för olika insatser. Insatsen för EQUIP, ekonomiskt, är 84 000 kr per person. Stödet och verksamheten inom EQUIP har troligen påverkat deltagarnas hälsa och resursförbrukning samt deras arbetsförmåga och etablering på arbetsmarknaden. Beräknat på 64 personer kan följande beräkning göras för olika aktörers intäkter efter 1 år och 5 år. Samhällsekonomiskt i stort är en uppskattad intäkt knappt 9 miljoner efter 1 år. Beräkningarna är gjorda utifrån försiktighetsprincipen.

Samhället/aktör	Projekt EQUIP
Intäkter samhället efter 1 år/ 5 år	8 960 000 kr/ 44 800 000 kr
Kommunen intäkter efter 1 år/ 5 år	1 630 000 kr/ 8 150 000 kr
Landstinget intäkter efter 1 år/ 5 år	1 360 000 kr/ 6 800 000 kr
Arbetsförmedlingen efter 1 år/ 5 år	910 000 kr/ 4 550 000 kr
Försäkringskassan intäkter efter 1 år/ 5 år	260 000 kr/ 1 300 000 kr
Ökad disponibel inkomst för deltagaren efter 1 år/ 5 år	2 050 000kr/ 10 250 000 kr

Typfallen som beräkningen är gjord utifrån ger en bild av vilken ekonomiska och sannolikt livskvalitetshöjande potential som finns när relevanta resurser sätts in för att bryta ett utanförskap.

I sammanfattningen av den utvärderingen förs fram att ”Om resultatet för deltagarna är bestående över tid, eller deltagarna fortsätter att utvecklas positivt, har denna typ av projekt stor möjlighet att bli mycket lönsamt för samhället.”

Projektets måluppfyllelse och effekter

Projektet EQUIP har ett stort antal mål med tillhörande indikatorer vilka delvis överlappar varandra då delmålen är en nedbrytning av projektmålet. Vi har valt att bedöma och kommentera målen med utgångspunkt från målområdena individnivå, organisationsnivå, nätverksnivå samt transnationellnivå. Därtill utifrån de två programkriterierna samverkan och strategisk påverkan samt målen inom tillgänglighet och jämställdhet.

Individnivå

Deltagarna i projektet lyckas komma i arbete eller studier, eller upplever själva att de har kommit närmare arbetsmarknaden.

Den här nya metoden, att kombinera arbetsträning med utbildning, friskvård och individuell planering och stöd att söka jobb eller studier, är mycket framgångsrik. Det är en verksamhet som inte finns någon annan stans. En av deltagarna säger: ”Den bästa hjälpen jag har fått på två år, ni gör vad ni kan. Ser människor och försöker ge hopp och stöd”, en annan deltagare säger att ”Mitt välmående har återupprättats genom att jag får använda min kompetens och jag känner att jag kan gå [i pension] med stolthet”

Utifrån beräkningen av deltagare som avslutat sin tid i projektet före projektets slut så har 47 av 89 personer, dvs. 53 %, gått vidare till arbete eller studier. Deltagarna som fanns i projektet 1 juni 2014 är inte inräknandet. Det finns också en grupp som har gått till andra kompetenshöjande aktiviteter eller andra mer anpassade aktiviteter, vilket också är en framgång för dessa individer även om det inte är inom projektets mål. En indikator för måluppfyllelse är att 50% går vidare till studier eller arbete.

- Vi bedömer att målet är uppfyllt

Deltagarna i projektet visar positiva resultat när det gäller motivation, välmående, kompetensutveckling och personlig utveckling.

I intervjuerna framkommer det att den största delen av deltagarna är mycket positiva till sitt deltagande i projektet och att de har fått med sig både ökade kunskaper och verktyg för framtiden. Friskvårdsaktiviteterna upplevs som positivt t.ex. Deltagarna nämner både studiebesöken och kurserna i arbetsmarknadskunskap och hälsa som viktiga delar i helheten. Ytterligare en faktor som varit genomgående i intervjuerna är hur viktigt det individuella stödet från arbetsrehabiliteraren har varit för deras utveckling. En person säger ”Jag är mycket gladare, en positivare människa”, en annan säger ”Att komma i gång har förbättrat humöret”.

Även personerna hos samverkansparterna kommenterar att alla deltagarna har gjort individuella stegförflyttningar och att deltagarna har blivit sedda och accepterade. Det är en positiv arbetsplats

i huset vilket deltagarna märker. Det är mycket tydligt att platsen och det här sättet att arbeta och metoden ger positiva resultat för individerna. Även utbildarna förde fram i samband med en avslutningskonferens att de också kände att de tillförde något och kunde hjälpa människor på vägen precis som syftet var. Utbildarna uttryckte också att de själva lärt sig något i sin roll som utbildare och att det har bidragit till deras egen utveckling

- Vi bedömer att målet är uppfyllt

Organisationsnivå

Projektiden har tillämpats i FA:s verksamhet i Sala.

Arbetet i Sala startade i december 2012 och avslutades på grund av förändringar bland personalen, sista april 2013. Det är en kort tid för att kunna dra några stora slutsatser, men en sak har projektgruppen tillsammans med den projektansvarige i Sala kommit fram till: Det fungerar att bedriva den här formen av verksamhet även på en mindre ort med mindre grundverksamhet vilket kan föras vidare inom Frälsningsarmén. Arbetet och verksamheten i projektet har varit värdefullt för deltagarna.

Verksamheten har primärt varit i Sala och endast vid enstaka tillfällen åkte deltagarna till Västerås för att delta i aktiviteter där. Det har även här varit fokus på individuella behov hos deltagarna. Tanken från början var att det skulle ha funnits en större koppling mellan städerna, men den projektansvarige har fokuserat på gruppen i Sala som helhet. Det har varit regelbundna samtal och veckovisa projektmöten så på ledningsnivå har det hela tiden funnits en tydlig koppling mellan de två orterna och verksamheterna.

En lärdom att dra, utifrån projektansvariges erfarenhet från satsningen, är att det kan vara klokt att starta den här typen av ”satellit-projekt” senare under projektet, när verksamheten har satt sig och kommit gång ordentligt i moderprojektet. Då blir det lättare att få en grundligare introduktion och stöd för verksamhetspersonalen i ”satelliten”.

- Vi bedömer att målet är uppfyllt

Genom ökad kunskap i jämställdhet och tillgänglighet har en positiv arbetsplats skapats där alla får bra bemötande och samma förutsättningar för utveckling.

I grunden är FAB en arbetsplats som har en stabil värdegrund och en människosyn som får genomslag till exempel i individuella bemötandet. En deltagare säger att *”Jag har fått bra stöd att kunna genomföra det jag hade planerat. Frihet under ansvar”*. En annan person säger *”Jag fick det stödet jag behövde. Tidigare coacher har inte lyssnat och inte med det jag behövt.”* Kontaktpersonen från Af kommenterade projektet med att deltagarna är nöjda med både innehållet och bemötandet.

Projektledningen blev uppmärksammade på att fanns det en tydlig upplevelse hos deltagarna att kvinnor och män ”fick” olika arbetsuppgifter och att det att det hade förekommit ”gliringar” som handlade om uppfattningar kring stereotypa könsroller men också tendenser till mobbning. För att jobba med både attityder och kunskaper på arbetsplatsen genomfördes ett kompletterande

arbete både kring härskartekniker och jämställdhets/jämlikhetsutbildning vilka gav upphov till diskussioner och gemensamt ansvarstagande.

- Vi bedömer att målet är uppfyllt

Nätverksnivå

De involverade aktörerna har fått bättre förståelse för målgruppen, dess behov och möjligheter.

Under projektet har en samarbetspart återigen blivit påmind om behovet av långsiktighet och att förändringar tar tid där dagens regelverk sätter en del hinder. Vad som också blivit tydlig och som framförts av både samarbetsparterna och deltagarna är sammanhangets betydelse, att som deltagare både finnas i ett sammanhang för egen del men inte minst i finnas i ett sammanhang som är större än sig själv, att få bidra till något gott för någon annan. Resorna till Riga har haft mycket stor betydelse för hela gruppen i att visa hur arbetet gör nytta för och hos någon annan.

Inom Frälsningsarmén har kunskap om projektet spridits till andra verksamheter. Projektet har i sin tur tagit till sig erfarenheter från andra liknande verksamheter både inom Frälsningsarmén och hos andra aktörer.

- Vi bedömer att målet delvis är uppfyllt

Ett bredare, närmare och starkare samarbete inom privat och offentlig sektor har byggts upp för att tillsammans kunna utarbeta nya metoder och effektivare strukturer med större möjligheter.

En viktig del i metodutvecklingen har varit att utveckla kontakter med ett antal arbetsgivare i närområdet för att på det sättet bättre kunna matcha rätt person mot praktik. Detta arbete ska ses mycket långsiktigt vilket projektledningen också fick bekräftat i kontakterna med liknande verksamhet i Göteborg. Ett av dessa företag, säger dock så här om samarbetet:

"Frälsningsarmén Bistånd/Equip fungerar bättre än Arbetsförmedlingen. Ni gör ett jättebra jobb. Ni har direktkontakt med arbetsgivare och arbetsökanden. Ni tar hand om de arbetsökande på ett bättre sätt än Arbetsförmedlingen. Ni har gjort ett bra jobb i kontakten med företagen och behöver inte göra något annorlunda."

Projektet har deltagit vid ett antal nätverksmöten tillsammans med näringslivet och då presenterat verksamheten och spridit kunskap om målgruppen och arbetsmetoden vilket på sikt kan ge nya kontakter med möjliga företag för praktik.

Inom styrgruppen pekar de på att PAS redan tidigare hade ett nära och gott samarbetet som fortsatt och att tillsammans kan arbetet bidra till en större förändring på sikt. Även samarbetet med Pro Aros och den delen av socialtjänsten har blivit bättre under projektet. Det pågår ett arbete internt inom kommunen för att närma andra verksamheter till PAS vilket indirekt även blir till EQUIP. Samtidigt pågår det ett arbete att se över insatserna överlag inom kommunen vilket påverkat möjligheten att hitta en mer långsiktig lösning av finansieringen av verksamheten. Även

samarbetet med Arbetsförmedlingen har varit gott under projektet. Även om det i dagsläget inte finns någon långsiktig överenskommelse så är kontaktpersonen mycket positiv och pekar på möjliga kortsiktiga lösningar inom befintligt regelverk och direktiv.

- Vi bedömer att målet är uppfyllt, så långt ett enskilt projekt kan påverka samhällsliga strukturer.

Transnationellnivå

Mötet och kunskapsutbytet mellan samarbetspartner i olika länder har bidragit till: Nya insikter om arbetslöshetsproblematiken i Sverige och i andra länder. Ny förståelse och nya strategier när det gäller problemhantering och insatser, samt en utvidgad problemuppfattning. En gemensam grund som har möjliggjort gemensamma analyser och kartläggningar.

Under projekttiden har det planerade samarbetet med verksamheten i Riga genomförts med stor framgång inte minst för deltagarna i de fyra resorna, där återrapporteringen och erfarenheterna bidrog till kunskaper i hela gruppen om i vilket sammanhang arbetet på FAB finns.

Kontakterna med Cistor i Polen resulterade i ett studiebesök hos EQUIP under projekttiden där de kunde jämföra erfarenheter och metoder. Även resan till Pernu i Estland bidrog till nya reflektioner för projektledningen och konkreta idéer om fortsatt samverkan både med verksamheten i Pernu och med andra verksamheter inom Frälsningsarmén i Sverige. Även deltagande i en transnationell konferens tillsammans med andra projekt gav ytterligare möjlighet för projektledningen att reflektera kring EQUIPs metod och arbetsätt på ett positivt sätt.

- Vi bedömer att målet delvis är uppfyllt

Samverkan och Strategisk påverkan

Målet med samverkan är att alla parter ska kunna använda sina resurser, kunskaper och erfarenheter för att tillsammans bidra till en större förändring, både när det gäller enskilda individer och samhället.

Under hela projektet har diskussionerna förts med både Västerås stad och Arbetsförmedlingen om detta och andra projekts roll i arbetsrehabilitering och stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden. För dessa två samarbetsparter påverkar egna interna processer och regelverk i hög grad möjligheten till samverkan och långsiktighet.

- Vi bedömer att målet delvis är uppfyllt

Målet är att involvera så många viktiga parter som möjligt tidigt i processen och leda en kontinuerlig dialog med dem under projektets genomförande. (internt, regionalt FA, AF & PAS, transnationellt)

Internt inom Frälsningsarmén har det skett en kontinuerlig dialog med både nationell nivå och med andra aktörer som arbetar med den här typen av arbete. Även det transnationella samarbetet

bidrar till fortsatt utveckling inom FAB. Det har varit en kontinuerlig dialog med Af och PAS, däremot är inte möjligt att avgöra vilken grad av påverkan som skett.

- Vi bedömer att målet delvis är uppfyllt

Tillgänglighet och jämställdhet

Att uppnå ett tillgängligt arbetsliv där alla kan delta på lika villkor. Ingen ska hamna utanför arbetslivet på grund av sin funktionsnedsättning. Ingen ska behöva känna sig annorlunda eller i utanförskap.

Projektets kombinerade metod har på ett påtagligt sätt ökat tillgängligheten för de individer som deltagit i projektet. Metoden är framgångsrik i att möta individers behov av stöd och kompetensutveckling för att kunna göra stegförflyttningar tillbaka mot arbetsmarknaden. Både deltagarna och samarbetsparterna för fram att alla deltagare har blivit sedda och accepterade som den individ den personen är. De har också förbättrat den fysiska miljön t.ex. genom att måla och öka kontrasten på dörrposter, en genomgång av lokalerna tillsammans med en rullstolsburen person visade också att även den fysiska miljön är tillgänglig för den gruppen.

Kunskapen om olika behov och möjligheter har ökad bland deltagarna genom återkommande samtal i samband med personalmöten.

- Vi bedömer att målet är uppfyllt inom projektet, men bedömer att påverkan på arbetslivet i stort inte har skett.

Projektets övergripande mål på individnivå är att införa insatser som utvecklar och bygger upp män och kvinnor för att de ska bli säkrare i sig själva och mer attraktiva för arbetsmarknaden. Målet är att motivera män och kvinnor att ta eget initiativ och ansvar för sin situation efter projektets slut.

Det individuella stödet med matchning och handlingsplan tillsammans med utbildning och meningsfulla arbetsuppgifter gör stor skillnad för deltagarna vilket också är en stor vinst för både individen och samhället. Både män och kvinnor har gjort stegförflyttningar och är motiverade att fortsätta, detta visar både intervjuerna med deltagarna och de faktiska antalet deltagare som gått vidare till arbete och studier.

Så vitt vi kan bedöma är det ingen skillnad i resultat mellan kvinnor och män utan metoden som projektet använder fungerar lika bra för båda grupperna.

- Vi bedömer att målet är uppfyllt

Uppnådda mervärden i projektet:

Delar av de förväntade mervärdena av projektet har uppnåtts eller delvis uppnåtts.

- Testa nya metoder genom att varva praktik och utbildning i olika former och på samma plats samt att arbeta med hela individen (både genom sysselsättning/praktik och genom personlig utveckling). *Detta har mycket tydligt uppnåtts.*

- Förändra, förbättra och effektivisera FAB som arbetsplats som i sin tur kan sprida lyckade och fungerande modeller och insatser till flera arbetsställen. Modeller som handlar om att deltagarna kan få både praktik och utvecklingsmöjligheter på samma arbetsplats där de känner trygghet och stöd, vilket också ger en stor chans att få ett högt deltagande och bättre resultat. *Projektet har påverkat FAB som arbetsplats och har även arbetat med att sprida metoden.*
- Utveckla samverkan mellan flera parter (AF, Kommun, Komvux, VUC, Ideella organisationer, privata företag) för att kunna använda olika aktörers kompetens och erfarenheter och tillsammans bidra till gemensam utveckling och fortsatt arbete efter projektslutet. Detta kan i sin tur påverka befintliga arbetssätt och strukturer och leda till nya och bättre lösningar där individen står i centrum. *Detta är en långsiktigt arbete för många parter.*
- Genom transnationella insatser kommer deltagare att erbjudas möjligheten till kort praktik i Lettland där de kan motiveras och inspireras, få nya erfarenheter, öka sina kunskaper, få förståelse för andra kulturer, utvidga sina perspektiv och bygga upp sitt självförtroende. *Resorna till Riga har stor betydelse.*
- Samarbetet med aktörer i andra länder där liknande problematik hanteras kommer att bidra till ännu djupare förståelse och större möjligheter för lärande både på ledningsnivå och på organisationsnivå. Mervärdet för projektet är att undersöka om det finns fungerande modeller och metoder i andra länder som kan tillämpas i vårt projekt och i vår verksamhet. *I någon mån har detta uppnåtts.*

Lärdomar för framtiden

- Kombination av individfokus med anpassning av insatserna tillsammans med upplevelsen av meningsfulla uppgifter och sammanhang är de stora framgångsfaktorerna i projektet.
- Sammanhangets stora betydelse i projektet, att deltagarna både kunde få och ge stöd bidrog till individernas personliga utveckling.
- ESFs regelverk med den omfattande administrationen vilket påverkar möjligheten att göra aktivt arbete i projektet inom befintlig resursram. Det är också avskräckande för kommande projekt. Även den nuvarande formen av medfinansiering blir kontraproduktivt då det är negativt ekonomiskt för projektet när en deltagare går till arbete.
- Vikten av kontinuerlig kommunikation och information så deltagarna har en chans att se helheten i verksamheten vilket också bidrar till känslan av sammanhang.
- Vikten av tidigare och tydligare koppling med övriga aktörer, som Af och kommunen, för att säkra en fortsättning efter projektslut. Nu avslutas projektet utan en stabil fortsatt finansiering.

Eskilstuna september 2014

Marie Rydén Davoust
Utvärderare

Källförteckning

- Projektansökan ESF-rådet, dnr 2011-3090091
- Avstämningsrapport efter genomförd mobiliseringsfas, EQUIP, dnr 2011-3090091
- Lägesrapporter t.o.m. juni 2014
- Minnesanteckningar styrgruppsmöten
- Handlingsplan för jämställdhet
- Handlingsplan för tillgänglighet
- Kommunikationsplan
- Analysseminarium juni 2014
- EQUIP prel.resultat till juni 2014
- Reflektioner kring samanställningen av självskattningen
- Hinder, deltagare AF
- Lista över aktiviteter under EQUIP
- Sammanställning av anställningsformer och studier tom april 2014
- Rapport Rigaresan hösten 2013
- Rapport, tillgänglighet besök, sept 2012
- Utvärdering av enkät – jämställdhet & jämlikhet
- EQUIP-news
- Spridning Aspholmen, juni2013
- EQUIP seminarium ”Med Fokus på Jobb” 2013
- Frukostklubben juni 2013
- Resan till Pernu, Estland november 2013
- Projektbesök i Göteborg januari 2013
- Spridningskonferens 2012, Göteborg
- Transnationalitetskonferens maj 2013
- En samhällsekonomisk beräkning av projektet EQUIP med utgångspunkt från typfall. Jonas Huldt, Payoff Utvärdering och Analys, 2014-05-30
- Intervjuer med deltagare
- Intervjuer med projektgrupp och styrgrupp.